

WYBRANE SYBSTANCJE CHEMICZNE I ICH DZIAŁANIE

Marzena Majerczyk 1P

CO TO JEST SUBSTANCJA CHEMICZNA?

Substancja chemiczna to cząstka materii o określonych właściwościach fizycznych, chemicznych i o określonej masie.

Żyjemy w świecie różnorodnych substancji chemicznych. Każda z nich charakteryzuje się ściśle określonymi i w danych warunkach stałymi właściwościami fizycznymi i chemicznymi.

DO WŁAŚCIWOŚCI FIZYCZNYCH

NALEŻY:

- ❑ stan skupienia,
- ❑ barwa,
- ❑ gęstość,
- ❑ przewodnictwo cieplne i elektryczne,
- ❑ rozpuszczalność,
- ❑ temperatura topnienia i wrzenia i inne, charakterystyczne już tylko dla gazów, cieczy lub ciał stałych.

Właściwości chemiczne substancji ujawniają się w reakcjach chemicznych z jej udziałem. Istnieją różnorodne sposoby klasyfikacji substancji chemicznych, np.

KRYTERIUM KLASYFIKACJI

CZY ULEGAJĄ REAKCJI ROZKŁADU?		STAN SKUPIENIA	ROZPUSZCZALNOŚĆ W WODZIE	PRZEWODNICTWO ELEKTRYCZNE	ODKSZTAŁCALNOŚĆ
Pierwiastki chemiczne (substancje proste)	→ Metale Niemetale	Ciała stałe	Rozpuszczalne w wodzie	Izolatory	Kruche
Związki chemiczne (substancje złożone z dwóch lub więcej różnych pierwiastków)	→ Nieorganiczne organiczne	Ciecze Gazy	Nierozpuszczalne w wodzie	Półprzewodniki Przewodniki	Plastyczne Sprężyste

Substancja chemiczna w określonych warunkach (temperatura, ciśnienie) występuje w danym stanie skupienia. Poniżej podano krótką charakterystykę stanu stałego, ciekłego i gazowego:

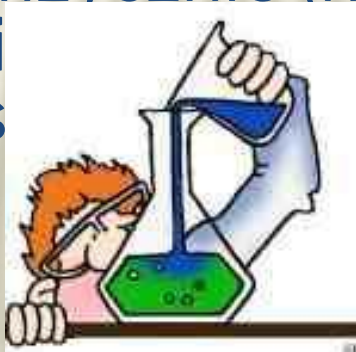
Ciało stałe	Ciecz	Gaz
<ul style="list-style-type: none"> • cząstki nie przemieszczają się względem siebie • cząstki drgają • ma określony kształt i objętość	<ul style="list-style-type: none"> • cząstki są w ciągłym, ale ograniczonym ruchu • cząstki stykają się ze sobą mając zdolność przemieszczania się • ma określoną objętość • przyjmuje kształt naczynia, w którym się znajduje	<ul style="list-style-type: none"> • brak określonego kształtu i objętości • ciągłe i chaotyczne ruchy cząstek • można go sprężać i rozprężyć • cząstki są od siebie oddalone, a ich wzajemne oddziaływanie jest bardzo słabe

---

W praktyce rzadko spotykamy się z substancjami chemicznymi, częściej są to ich różnorodne mieszaniny. **Mieszanina** powstaje przez zmieszanie co najmniej dwóch substancji, z których każda zachowuje swoje właściwości. Wyróżniamy dwa rodzaje mieszanin:

a) **jednorodne** fizycznie (homogeniczne) – składników mieszaniny nie można odróżnić wzrokiem ani nawet pod mikroskopem,

b) **niejednorodne** fizycznie (heterogeniczne) – składniki mieszaniny można odróżnić wzrokiem lub za pomocą mikroskopa

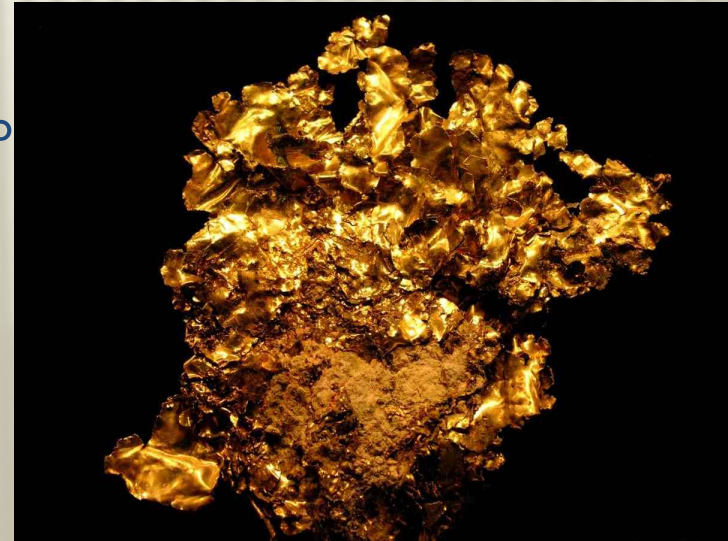

WYBRANE SUBSTANCJE CHEMICZNE I ICH WŁAŚCIWOŚCI: CIAŁO STAŁE -

ZŁOTO

Ogólne informacje:

- ❑ Symbol - Au,
- ❑ Liczba atomowa -79
- ❑ Stopień utleniania - -I, +I, +III, +V
- ❑ Właściwości metaliczne – metal przejściowy
- ❑ Właściwości tlenków – amfoteryczne
- ❑ Masa atomowa -196,966569(5)^{[a][4]}_u
- ❑ Stan skupienia – stały
- ❑ Gęstość -19300 kg/m³
- ❑ Temperatura topnienia - 1064,18 °
- ❑ Temperatura wrzenia -2856 °C

CIECZ – ALKOHOL (ETANOL)

Właściwości fizyczne i chemiczne etanolu

- ciecz bezbarwna
- lżejsza od wody
- dobrze rozpuszczająca się w wodzie
- mają charakterystyczny zapach
- piekący smak
- etanol wrze w 78°C
- ulega reakcji spalania
- etanol ma odczyn obojętny

Zastosowanie Etanolu

- produkcja napojów alkoholowych
- wykorzystywany do preparatów chemicznych i farmaceutycznych
- jako paliwo w silnikach spalinowych
- do produkcji leków

GAZ ZIEMNY

Gaz ziemny - to mieszanka węglowodorów gazowych (etan, metan, propan), węglowodorów ciekłych oraz pewnych ilości dwutlenku węgla, azotu, wodoru, siarkowodoru, gazów szlachetnych (argon, hel).

Właściwości gazu ziemnego:

- Ciężar – lżejszy od powietrza
- Stan skupienia – gazowy
- Zapach – bezwonny
- Działanie duszące
- Kolor – bezbarwny
- Gaz palny
- Wybuchowy – przy stężeniu z tlenem - granice wybuchowości 5 % - 15 %
- wartość opałowa 35200-62800 kJ/m³,

Dziękuję za uwagę.